

КВНЗ Харківська академія неперервної освіти

**Особливості викладання предметів
«Трудове навчання», «Технології»,
«Креслення» у закладах загальної
середньої освіти у 2021/2022
навчальному році**

Вербенко Сергій Борисович, методист Центру громадянського виховання

**Методичні рекомендації
на 2021/2022 навчальний рік
Трудове навчання (технології). Креслення**

- Відповідно до типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти на вивчення предмета у 5 - 6 класах відводиться 2 год. на тиждень, у 7 - 9 класах - 1 год. на тиждень.
- Кількість годин трудового навчання в усіх класах може збільшуватися за рахунок годин варіативної складової навчальних планів, передбачених на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації.
- За рахунок таких годин також можливе впровадження курсів за вибором технологічного спрямування.

Впровадження модульних навчальних програм

- В 5 класах закладів загальної середньої освіти, які пілотують реформу «Нова українська школа» кількість годин навчального предмету «Технології» відповідають базовому навчальному плану Державного стандарту, що містить рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин.
- **Заклад освіти, будуючи свою освітню програму, самостійно обирає кількість навчальних годин з «Технологічної освітньої галузі».**
- **Модельні навчальні програми для 5-6 класів Нової української школи, затверджені наказом МОН від 12.07.2021 № 795, розміщені на сайті МОН за покликанням**

<https://mon.gov.ua/.../modelni-navchalni-programi-dlya-5...>

Учитель самостійно обирає Модельну навчальну програму та створює власну навчальну програму для учнів 5 класу, або 5-6 класів. Організовуючи освітню діяльність учитель визначає кількість годин та послідовність засвоєння навчального матеріалу, що має відповідати очікуваним результатам та природним / індивідуальним здібностям учнів.

- У всіх інших закладах загальної середньої освіти, що не пілотують реформу «Нова українська школа» вивчення трудового навчання здійснюється за навчальною програмою, затвердженою наказом МОН від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному веб сайті міністерства за покликанням
<http://mon.gov.ua/.../zagalna.../navchalni-programy.html>
- Навчальна програма зорієнтована на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які покликані наблизити процес трудового навчання до життєвих потреб учня, його інтересів та природних здібностей.

Зміст технологічної діяльності

- Формування змісту технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання здійснюється саме на основі об'єктів проєктної діяльності, що дає змогу одночасно проєктувати та виготовляти один і той самий виріб за допомогою різних основних та додаткових технологій, що є особливо зручним у класах, які не поділяються на групи.
- Перелік об'єктів проєктно-технологічної діяльності учнів є орієнтовним та може бути доповнений виробами (проєктами) відповідно до матеріально-технічної бази та вподобань учнів.
- Результатом проєктно-технологічної діяльності учнів має бути проєкт (спроєктований і виготовлений виріб чи послуга). Орієнтовна кількість проєктів, що освоюються в кожному класі визначена в пояснювальній записці до навчальної програми.

Учнівські проєкти

- Важливою складовою виконання учнівських проєктів є їх публічний захист, на якому учні доносять інформацію про свою роботу (формування ідеї, процес виготовлення, апробація, удосконалення, важливість роботи, подальше застосування тощо) доступними для них засобами (презентація, графічні зображення, усне пояснення тощо).
- При захисті проєктів важливо, щоб інші учні та вчитель задавали запитання, які спонукатимуть до аргументації прийняття тих чи інших рішень при виконанні роботи. Це важливо для формування таких навичок як висловлювати власну думку, відстоювати свою позицію, вміння вести дискусію, критично мислити.
- Важливим критерієм вибору проєкту є його значущість для учня (можливість використання виробу в побуті, для хобі або реалізації виробів на шкільних ярмарках, аукціонах тощо).

Неприпустимим є проєктування та виготовлення виробу тільки для опанування технології.

- У класах, що не поділяються на групи, під час вибору об'єкта проєктно- технологічної діяльності варто планувати не менш як **дві основні технології** (крім об'єктів, виготовлення яких передбачає застосування однієї технології: писанка, гарячі напої тощо). Це потрібно для того, щоб учні мали рівні можливості у виборі технологій із технічних та обслуговуючих видів праці.
- При плануванні навчального процесу учитель **самостійно** формує теми, які учням необхідно засвоїти, зважаючи на обрані для виготовлення об'єкти проєктування, визначає і планує необхідну кількість навчальних годин, необхідних учням для вивчення відповідних процесів з обробки матеріалу тощо.

Така академічна автономія учителя «обмежена» лише запланованими очікуваними результатами навчально-пізнавальної діяльності учнів, які визначають логіку його підготовки до навчального року, семестру, розділу чи окремого уроку.

Календарно-тематичного планування

**Для складання календарно-тематичного планування,
визначення змісту навчального матеріалу рекомендуємо
слідувати такому алгоритму:**

- 1. Обрати об'єкти проєктно-технологічної діяльності учнів (проєкти) та визначити їх кількість.
- 2. Обрати основні та, за потреби, додаткові технології для проєктування й виготовлення кожного обраного виробу.
- 3. Спланувати очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.
- 4. Визначити орієнтовну кількість годин, необхідних для виконання кожного проєкту.
- 5. Сформулювати теми та зміст уроків із проєктування та виготовлення кожного об'єкта проєктно-технологічної діяльності учнів.
- 6. Спланувати теми та зміст уроків із технології побутової діяльності та самообслуговування.

Поділ класів на групи

- Поділ класів на групи технічних і обслуговуючих видів праці відбувається за бажанням учнів та здійснюється відповідно до нормативів, **затверджених наказом МОН від 20.02.2002 № 128**, а саме, за наявності в класі більше **27** учнів для міських шкіл та більше **25** для сільських.
- Якщо кількість учнів у класі не дає змоги здійснити поділ на групи, можна скористатись іншими варіантами формування груп:
  - з паралельних чи наступних класів;
  - поділ на групи за рахунок варіативної складової навчального плану.

Також згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Робота в навчальній майстерні

Під час роботи в навчальній майстерні на кожному уроці треба звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

Технології 10-11 класи (рівень стандарту)

- У 10-11 класах Типовими освітніми програмами навчальний предмет технології віднесено до вибірково-обов'язкових.
- Якщо школа обрала технології, то на освоєння предмета відводиться 105 годин у 10 чи 11 класах. Можливі також варіанти, за якими ці 105 годин освоюються в 10 і в 11 класах (70+35 чи 35+70).
- Навчання здійснюється за програмою, затвердженою наказом МОН від 23.10.2017 № 1407, яка розміщена на офіційному веб сайті міністерства за покликом <http://mon.gov.ua/.../zagalna.../navchalniprogramy.html>.

Навчальна програма «Технології»

Навчальна програма «Технології» (рівень стандарту) має модульну структуру і складається з десяти обов'язково-вибіркових навчальних модулів, з яких учні спільно з учителем обирають лише три, для вивчення упродовж навчального року (двох):

- «Дизайн предметів інтер'єру»,
- «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва»,
- «Дизайн сучасного одягу»,
- «Краса та здоров'я»,
- «Кулінарія»,
- «Ландшафтний дизайн»,
- «Основи підприємницької діяльності»,
- «Основи автоматики і робототехніки»,
- «Комп'ютерне проектування»,
- «Креслення».

Навчальний модуль

Кількість годин, що відводиться на вивчення кожного з **трьох** обраних модулів, учитель визначає самостійно з урахуванням особливостей проєктної діяльності учнів, матеріальних можливостей школи тощо.

Технології 10-11 клас (профільний рівень)

- Типовими освітніми програмами передбачається по 6 годин на вивчення предмета у 10 та 11 класах.
- Навчання здійснюється за однією з профільних програм, що розміщені на офіційному сайті міністерства за покликом <http://mon.gov.ua/.../zagalna.../navchalni-programy.html>
- чи за програмами професійного навчання, затвердженими МОН від 23.09.2010 № 904 з використанням, за потреби, часу навчальної практики у 10 класі.

Професійно-технічне навчання

- Здійснення професійно-технічного навчання в закладах загальної середньої освіти та міжшкільних навчально-виробничих комбінатах (міжшкільних ресурсних центрах) можливе і за іншими професіями, за умови дотримання вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти.
- У випадку, коли кількість годин на опанування професії менша передбаченої навчальними планами, рекомендуємо запроваджувати профільні курси та курси за вибором профорієнтаційного спрямування, які мають відповідний гриф Міністерства.
- Змістове наповнення технологічного профілю також може складатися з декількох курсів за вибором «Професійні проби». Такі курси освоюються учнями послідовно. Програми таких курсів повинні мати відповідний гриф МОН.
- Курси за вибором «Професійні проби» можуть освоюватися за рахунок варіативної складової навчальних планів учнями, які навчаються за будь-яким профілем.

Креслення

- Важливою складовою технологічної підготовки школярів є знання ними основ графічної грамоти. Вивчення курсу креслення можливе в 11 класах технологічного профілю в обсязі 2 год. на тиждень за навчальною програмою «Креслення. 11 клас» для закладів загальної середньої освіти (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-906).
- У 8-11 класах креслення може вивчатися як курс за вибором за навчальною програмою «Креслення» для закладів загальної середньої освіти (лист ІМЗО від 08.11.2019 р. № 22.1/12-Г-10550), або, за наявної технічної можливості, за програмою курсу за вибором «Професійні проби» для учнів 8- 11 класів «Технічне креслення на базі комп'ютерних програм» (лист ІМЗО від 09.06.2020 № 22.1/12-Г-346).
- Креслення вивчається в 7-8 класах спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням предметів технічного (інженерного) циклу. Вивчення предмета здійснюється за навчальною програмою «Креслення. 7-8 класи» (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-904).**

Дякую за увагу!